Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΌΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 12ης Μαΐου 2021 *

«Προδικαστική παραπομπή – Διεθνής δικαιοδοσία και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις – Κανονισμός (ΕΕ) 1215/2012 – Άρθρο 7, σημείο 2 – Δικαιοδοσία ως προς τις ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας – Τόπος επελεύσεως της ζημίας – Ζημία συνιστάμενη αποκλειστικώς σε οικονομική απώλεια»

Στην υπόθεση C-709/19,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Hoge Raad der Nederlanden (Ανώτατο Δικαστήριο των Κάτω Χωρών) με απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 25 Σεπτεμβρίου 2019, στο πλαίσιο της δίκης

Vereniging van Effectenbezitters

κατά

BP plc,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, πρόεδρο τμήματος, L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan (εισηγητή) και N. Jääskinen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Campos Sánchez-Bordona,

γραμματέας: A. Calot Escobar,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Vereniging van Effectenbezitters, εκπροσωπούμενη από τον J. van der Beek, advocaat,

– η BP plc, εκπροσωπούμενη από τους W. H. van Hemel, A. F. J. A. Leijten, O. J. W. Schotel και J. S. Kortmann, advocaten,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους G. Wils και R. Troosters και από την M. Heller,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2012, L 351, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Vereniging van Effectenbezitters (ενώσεως μετόχων, Κάτω Χώρες, στο εξής: VEB), με έδρα τη Χάγη (Κάτω Χώρες), και της BP plc, εταιρίας η οποία δραστηριοποιείται σε παγκόσμια κλίμακα και έχει την έδρα της στο Λονδίνο (Ηνωμένο Βασίλειο), σχετικά με την ευθύνη της τελευταίας για τη ζημία που υπέστησαν τα πρόσωπα τα οποία αγόρασαν, κατείχαν ή πώλησαν κοινές μετοχές της BP, ιδίως μέσω ενός επενδυτικού λογαριασμού ο οποίος τηρείται στις Κάτω Χώρες.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 15 και 16 του κανονισμού 1215/2012 έχουν ως εξής:

«(15) Οι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας θα πρέπει να παρουσιάζουν υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας και να βασίζονται στην αρχή της γενικής δωσιδικίας της κατοικίας του εναγομένου. Η δωσιδικία αυτή θα πρέπει να ισχύει πάντοτε, εκτός από μερικές συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου το επίδικο αντικείμενο ή η αυτονομία των διαδίκων δικαιολογεί άλλο συνδετικό στοιχείο. Η κατοικία των νομικών προσώπων πρέπει να καθορίζεται αυτοτελώς ώστε να αυξάνεται η διαφάνεια των κοινών κανόνων και να αποφεύγονται οι συγκρούσεις δικαιοδοσίας.

(16) Η δωσιδικία της κατοικίας του εναγομένου πρέπει να συμπληρωθεί από εναλλακτικές δωσιδικίες που θα ισχύουν λόγω του στενού συνδέσμου μεταξύ του δικαστηρίου και της διαφοράς ή για την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Η ύπαρξη στενού συνδέσμου θα πρέπει να παρέχει ασφάλεια δικαίου και να αποφεύγεται το ενδεχόμενο ο εναγόμενος να ενάγεται ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους το οποίο δεν μπορούσε ευλόγως να προβλέψει. Αυτό το στοιχείο είναι σημαντικό, ιδίως σε διαφορές που αφορούν εξωσυμβατικές υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από παραβιάσεις της ιδιωτικότητας και του δικαιώματος της προσωπικότητας, περιλαμβανομένης της δυσφήμισης.»

4 Το κεφάλαιο ΙΙ του κανονισμού 1215/2012, με τίτλο «Διεθνής δικαιοδοσία», περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το τμήμα 1, με τίτλο «Γενικές διατάξεις», και το τμήμα 2, με τίτλο «Ειδικές δικαιοδοσίες». Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, το οποίο περιλαμβάνεται στο τμήμα 1, προβλέπει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.»

5 Το άρθρο 7 του κανονισμού 1215/2012, το οποίο περιλαμβάνεται στο τμήμα 2 του κεφαλαίου ΙΙ, προβλέπει τα εξής:

«Πρόσωπο που έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος:

[…]

2) ως προς ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός·

[…]».

Το ολλανδικό δίκαιο

6 Το άρθρο 305a του βιβλίου 3 του Burgerlijk Wetboek (ολλανδικού αστικού κώδικα), που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1994 (στο εξής: BW), προβλέπει τα εξής:

«1. Ίδρυμα ή ένωση που διαθέτει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα δύναται να ασκήσει αγωγή για την προάσπιση παρεμφερών συμφερόντων άλλων προσώπων, εφόσον ενεργεί σύμφωνα με το καταστατικό του.

[…]

3. Αγωγή όπως η μνημονευόμενη στην παράγραφο 1 δεν μπορεί να έχει ως αντικείμενο […] χρηματική αποζημίωση.

[…]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

7 Η VEB είναι ένωση με πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα κατά το ολλανδικό δίκαιο, σκοπός της οποίας είναι η προάσπιση των συμφερόντων των μετόχων. Μεταξύ άλλων, δύναται να ασκήσει συλλογικές αγωγές κατά το άρθρο 305a του βιβλίου 3 του BW.

8 Η BP είναι επιχείρηση προϊόντων πετρελαίου και φυσικού αερίου η οποία δραστηριοποιείται σε παγκόσμια κλίμακα. Οι κοινές μετοχές της είναι εισηγμένες στα χρηματιστήρια του Λονδίνου και της Φρανκφούρτης (Γερμανία). Οι *American Depository Shares*, που προέρχονται από τις κοινές μετοχές, είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης (Ηνωμένες Πολιτείες).

9 Στις 20 Απριλίου 2010, έγινε έκρηξη στην εξέδρα αντλήσεως πετρελαίου Deepwater Horizon, η οποία ήταν μισθωμένη από την BP και βρισκόταν στον κόλπο του Μεξικού, με αποτέλεσμα να προκληθούν θάνατοι και τραυματισμοί. Επίσης, προκλήθηκε περιβαλλοντική ζημία.

10 Το 2015 η VEB άσκησε, δυνάμει του άρθρου 305a του βιβλίου 3 του BW, συλλογική αγωγή κατά της BP ενώπιον του rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείου Άμστερνταμ, Κάτω Χώρες) για λογαριασμό όλων των προσώπων τα οποία, κατά το χρονικό διάστημα από τις 16 Ιανουαρίου 2007 έως τις 25 Ιουνίου 2010, είχαν αγοράσει, αποκτήσει ή πωλήσει κοινές μετοχές της BP μέσω επενδυτικού λογαριασμού ο οποίος τηρούνταν στις Κάτω Χώρες ή μέσω επενδυτικού λογαριασμού σε επενδυτική τράπεζα και/ή επιχείρηση εδρεύουσα στις Κάτω Χώρες (στο εξής: μέτοχοι της BP).

11 Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, η VEB ζήτησε από το rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείο Άμστερνταμ) να κρίνει:

– ότι τα ολλανδικά δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσουν τις αγωγές αποζημιώσεως των μετόχων της BP·

– ότι το rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείο Άμστερνταμ) είναι κατά τόπον αρμόδιο για την εκδίκαση των αγωγών αυτών·

– ότι το ολλανδικό δίκαιο έχει εφαρμογή επί των αιτημάτων αποζημιώσεως·

– ότι η BP παρέσχε στους μετόχους της ανακριβείς, ελλιπείς και παραπλανητικές πληροφορίες αναφορικά, πρώτον, με το πρόγραμμά της ασφάλειας και συντηρήσεως πριν από την πετρελαιοκηλίδα της 20ής Απριλίου 2010 και/ή δεύτερον, με το μέγεθος της εν λόγω πετρελαιοκηλίδας και/ή τρίτον αναφορικά με τον ρόλο και την ευθύνη της BP σε σχέση με την εν λόγω πετρελαιοκηλίδα·

– ότι η BP ενήργησε παρανόμως έναντι των μετόχων της BP·

– ότι, ελλείψει παρανόμων πράξεων εκ μέρους της BP, η αγορά ή η πώληση μετοχών της BP από τους μετόχους της θα είχαν πραγματοποιηθεί σε ευνοϊκότερη αγοραία τιμή ή δεν θα είχε καν πραγματοποιηθεί·

– ότι υφίσταται σύνδεσμος μεταξύ, αφενός, των παράνομων πράξεων της BP και των όρων αγοράς και πωλήσεως που διαμορφώθηκαν συνεπεία αυτών και, αφετέρου, της ζημίας που υπέστησαν οι μέτοχοι της BP λόγω της πορείας της μετοχής μεταξύ 16 Ιανουαρίου 2007 και 25 Ιουνίου 2010.

12 Η BP αμφισβήτησε τη διεθνή δικαιοδοσία του ολλανδικού δικαστηρίου και υποστήριξε ότι το εν λόγω δικαστήριο δεν μπορούσε να θεμελιώσει τη διεθνή δικαιοδοσία του στον κανονισμό 1215/2012.

13 Το rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείο Άμστερνταμ) έκρινε εαυτό αναρμόδιο να αποφανθεί επί των ισχυρισμών της VEB. Το Gerechtshof Amsterdam (εφετείο Άμστερνταμ, Κάτω Χώρες) επικύρωσε κατ' έφεση την εν λόγω απόφαση περί αναρμοδιότητας. Το τελευταίο ως άνω δικαστήριο έκρινε ότι επρόκειτο για αμιγώς οικονομική ζημία την οποία οι επενδυτές ισχυρίζονται ότι υπέστησαν στις Κάτω Χώρες λόγω γεγονότων, ήτοι πράξεων και/ή παραλείψεων της BP, τα οποία δεν έλαβαν χώρα στις Κάτω Χώρες. Η επέλευση της ζημίας σε επενδυτικό

λογαριασμό που τηρείται στις Κάτω Χώρες δεν αποτελεί, κατά το εφετείο Άμστερνταμ, αφ' εαυτής, επαρκές συνδετικό στοιχείο για τη θεμελίωση της διεθνούς δικαιοδοσίας των ολλανδικών δικαστηρίων βάσει του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, δεδομένου ότι προς τούτο απαιτείται να συντρέχουν και άλλες ειδικές περιστάσεις. Το γεγονός ότι η BP απευθύνεται σε μια παγκόσμια κοινότητα επενδυτών, συμπεριλαμβανομένων των Ολλανδών επενδυτών, και το γεγονός ότι η VEB εκπροσωπεί τα συμφέροντα μεγάλου αριθμού επενδυτών, οι περισσότεροι από τους οποίους κατοικούν στις Κάτω Χώρες, δεν συνιστούν, κατά το εν λόγω δικαστήριο, τέτοιες ειδικές περιστάσεις.

14 Η VEB άσκησε αναίρεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ήτοι του Hoge Raad der Nederlanden (Ανωτάτου Δικαστηρίου των Κάτω Χωρών).

15 Με την εν λόγω αίτηση αναιρέσεως, η VEB προέβαλε, μεταξύ άλλων, ότι οι περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως είναι συγκρίσιμες με εκείνες των υποθέσεων επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις της 28ης Ιανουαρίου 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37), και της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, Löber (C-304/17, EU:C:2018:701), στις οποίες το Δικαστήριο έκρινε ότι η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας του ενάγοντος ήταν δικαιολογημένη στο μέτρο που η κατοικία του αποτελούσε πράγματι τον τόπο όπου συνέβη το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός ή τον τόπο επελεύσεως της ζημίας. Η VEB υποστήριξε ότι η απομείωση της αξίας των τίτλων οφειλόταν όχι στους αστάθμητους παράγοντες των χρηματοπιστωτικών αγορών, αλλά στην εκ μέρους της BP παροχή ανακριβών, ελλιπών και παραπλανητικών πληροφοριών όσον αφορά την πετρελαιοκηλίδα, όπερ συνεπάγεται ότι η BP παρέβη τις υποχρεώσεις παροχής πληροφοριών που υπέχει. Κατά συνέπεια, όπως υποστηρίζει η VEB, οι μέτοχοι έλαβαν επενδυτικές αποφάσεις τις οποίες ουδόλως θα είχαν λάβει αν τα πραγματικά περιστατικά είχαν εκτεθεί με ακρίβεια και πληρότητα. Μόλις περιήλθαν σε κοινή γνώση οι ακριβείς πληροφορίες, η αξία των μετοχών τους μειώθηκε, με συνέπεια οι μέτοχοι να υποστούν ζημία. Δεδομένου ότι οι μετοχές ή, τουλάχιστον, οι απαιτήσεις των μετόχων σχετικά με τις μετοχές αυτές τελούσαν υπό διαχείριση (πιστώνονταν και χρεώνονταν) και τηρούνταν σε επενδυτικό λογαριασμό στις Κάτω Χώρες ή σε επενδυτικό λογαριασμό επενδυτικής τράπεζας ή/και επιχειρήσεως εδρεύουσας στις Κάτω Χώρες, η ζημία η οποία συνίστατο στην απομείωση της αξίας των μετοχών κατόπιν της παράνομης συμπεριφοράς της BP επήλθε, όπως υποστηρίζει η VEB, άμεσα στις Κάτω Χώρες, στον εν λόγω επενδυτικό λογαριασμό. Για τον λόγο αυτό, η VEB θεωρεί ότι τα ολλανδικά δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθούν των αγωγών της. Όπως προβάλλει, η διεθνής δικαιοδοσία των ολλανδικών δικαστηρίων δεν προϋποθέτει τη συνδρομή καμίας ιδιαίτερης ή πρόσθετης ειδικής περιστάσεως.

16 Αμυνόμενη, η BP υποστήριξε, μεταξύ άλλων, ότι στην απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37), το γεγονός ότι η ζημία επήλθε άμεσα σε τραπεζικό λογαριασμό στην Αυστρία δεν κρίθηκε αρκετό για να θεμελιωθεί η διεθνής δικαιοδοσία των αυστριακών δικαστηρίων. Κατά την BP, η λύση που δόθηκε με την απόφαση εκείνη στηριζόταν σε περιστάσεις οι οποίες, εν συνόλω εξεταζόμενες, επέτρεπαν τη θεμελίωση διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας του ενάγοντος. Μια αμιγώς οικονομική ζημία που επέρχεται άμεσα στον τραπεζικό λογαριασμό του ενάγοντος δεν μπορεί, αφ' εαυτής, να χαρακτηριστεί ως κρίσιμο συνδετικό στοιχείο, βάσει του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, ακόμη και όταν δεν υφίσταται ο κίνδυνος να χειραγωγήσει ο ζημιωθείς εκ των υστέρων τον τόπο επελεύσεως της ζημίας επιλέγοντας να ανοίξει τραπεζικό λογαριασμό στο κράτος της επιλογής του. Επομένως, ελλείψει πρόσθετων περιστάσεων, το δικαστήριο του τόπου στον οποίο τηρείται ο τραπεζικός λογαριασμός δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία. Κατά την BP, τα επιχειρήματά της διατηρούν την ισχύ τους ανεξαρτήτως του συλλογικού ή ατομικού χαρακτήρα της κινηθείσας διαδικασίας.

17 Κατά το αιτούν δικαστήριο, τα πραγματικά περιστατικά που αφορούσαν οι αποφάσεις της 28ης Ιανουαρίου 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37), και της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, Löber (C-304/17, EU:C:2018:701), και τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν του είναι παρεμφερή, καθόσον και στις τρεις αυτές υποθέσεις οι επενδυτές υπέστησαν αμιγώς οικονομική ζημία, η οποία επήλθε άμεσα σε τραπεζικό ή επενδυτικό λογαριασμό, δεδομένου ότι η ζημία αυτή επήλθε συνεπεία της απομειώσεως της αξίας των τίτλων που τηρούνται στον τραπεζικό ή επενδυτικό αυτό λογαριασμό ως ενεργητικό.

18 Αντιθέτως, κατά το αιτούν δικαστήριο, τα περιστατικά αυτά διαφέρουν καθόσον η επίμαχη στην κύρια δίκη οικονομική ζημία προκλήθηκε από τη δημοσιοποίηση εσφαλμένων, ελλιπών και παραπλανητικών πληροφοριών εκ μέρους της BP, μέσω ανακοινωθέντων τύπου, εκθέσεων δημοσιευμένων στον ιστότοπό της, ετησίων ισολογισμών και ετήσιων εκθέσεων, καθώς και δηλώσεων στις οποίες προέβησαν δημοσίως τα διευθυντικά της στελέχη, και όχι, όπως στις δύο πρώτες υποθέσεις, από τη δημοσιοποίηση τέτοιων πληροφοριών στο έδαφος συγκεκριμένου κράτους μέλους. Επίσης, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η BP, κατά την παροχή των πληροφοριών αυτών, δεν απευθύνθηκε χωριστά ή ειδικά στους Ολλανδούς επενδυτές. Από τα πραγματικά περιστατικά, όπως αυτά διαπιστώθηκαν από το Gerechtshof Amsterdam (εφετείο Άμστερνταμ), προκύπτει ότι η υπόθεση της κύριας δίκης δεν αφορά την αγοραπωλησία χρηματοπιστωτικών προϊόντων στη δευτερεύουσα ολλανδική αγορά, αλλά την αγορά κοινών μετοχών της BP, εισηγμένων στα χρηματιστήρια του Λονδίνου ή της Φρανκφούρτης, μέσω ενός επενδυτικού λογαριασμού που τηρείται στις Κάτω Χώρες ή ενός επενδυτικού λογαριασμού ο οποίος ανοίχθηκε από επενδυτική τράπεζα και/ή επιχείρηση εδρεύουσα στις Κάτω Χώρες.

19 Κατά το αιτούν δικαστήριο, οι αποφάσεις της 28ης Ιανουαρίου 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37), και της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, Löber (C-304/17, EU:C:2018:701), διαφέρουν επίσης ουσιωδώς από την υπό κρίση υπόθεση, καθόσον αυτή αφορά συλλογική αγωγή η οποία ενδέχεται να προκαλέσει πρόσθετα προβλήματα προσδιορισμού του τόπου επελεύσεως της ζημίας. Στο μέτρο που μια τέτοια αγωγή σκοπεί στην προστασία παρεμφερών συμφερόντων, δεν λαμβάνονται υπόψη οι ατομικές περιστάσεις των ζημιωθέντων διαδίκων. Δεδομένου ότι οι λεπτομέρειες των επιμέρους συναλλαγών δεν εκτίθενται στη συλλογική αγωγή, το ζήτημα είναι εάν και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, πώς, πρέπει να αποδειχθεί η συνδρομή τυχόν ειδικών συμπληρωματικών περιστάσεων.

20 Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι το επιληφθέν ολλανδικό δικαστήριο έχει διεθνή δικαιοδοσία στο πλαίσιο συλλογικής αγωγής δυνάμει του άρθρου 305a του βιβλίου 3 του BW για την εκδίκαση των αγωγών της VEB, και κρίνει ότι η BP ενήργησε παρανόμως έναντι των μετόχων της, οι τελευταίοι θα μπορούσαν, επ' αυτής της βάσεως, να κινήσουν ατομικώς νέα διαδικασία ζητώντας την επιδίκαση χρηματικής αποζημιώσεως. Στην περίπτωση αυτή, είναι σημαντικό να διευκρινισθεί αν οι εν λόγω αγωγές μπορούν να ασκηθούν ενώπιον του δικαστηρίου που είναι αρμόδιο για την εκδίκαση της συλλογικής αγωγής. Το ζήτημα αυτό θα μπορούσε να ανακύψει αν η κατοικία του μετόχου της BP ή ο τόπος όπου τηρείται στις Κάτω Χώρες ο τραπεζικός του λογαριασμός ή/και ο επενδυτικός του λογαριασμός βρίσκεται εκτός της περιφέρειας δικαιοδοσίας του επιληφθέντος δικαστηρίου. Εξάλλου, τίθεται το ζήτημα ποιος παράγοντας ή ποιοι παράγοντες καθορίζει/ουν την κατά τόπον αρμοδιότητα στο πλαίσιο της εθνικής έννομης τάξεως.

21 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Hoge Raad der Nederlanden (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο των Κάτω Χωρών) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) α) Έχει το άρθρο 7, initio και σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 την έννοια ότι η άμεση επέλευση αμιγώς οικονομικής ζημίας σε επενδυτικό λογαριασμό στις Κάτω Χώρες ή σε επενδυτικό λογαριασμό σε εδρεύουσα στις Κάτω Χώρες τράπεζα και/ή εταιρεία επενδύσεων, συνεπεία επενδυτικών αποφάσεων οι οποίες ελήφθησαν υπό την επιρροή γενικώς διαθέσιμων σε παγκόσμια κλίμακα, πλην όμως εσφαλμένων, ελλιπών και παραπλανητικών πληροφοριών πολυεθνικής επιχειρήσεως εισηγμένης στο χρηματιστήριο, συνιστά επαρκές συνδετικό στοιχείο για τη θεμελίωση διεθνούς δικαιοδοσίας των ολλανδικών δικαστηρίων με βάση τον τόπο επελεύσεως της ζημίας (*Erfolgsort*);

β) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, χρειάζεται να συντρέχουν συμπληρωματικές περιστάσεις οι οποίες να δικαιολογούν την αναγνώριση διεθνούς δικαιοδοσίας των ολλανδικών δικαστηρίων και ποιες είναι οι περιστάσεις αυτές; Αρκούν οι [ακόλουθες συμπληρωματικές περιστάσεις, ήτοι: το γεγονός ότι η BP απευθύνεται σε επενδυτές ανά τον κόσμο, περιλαμβανομένων των Ολλανδών επενδυτών, το γεγονός ότι η VEB εκπροσωπεί τα συμφέροντα μεγάλου αριθμού επενδυτών, εκ των οποίων οι περισσότεροι κατοικούν στις Κάτω Χώρες, το γεγονός ότι ο διακανονισμός που συνομολογήθηκε μεταξύ της BP και των μετόχων της στις Ηνωμένες Πολιτείες δεν προσφέρθηκε στους επενδυτές των οποίων τα συμφέροντα εκπροσωπεί η VEB, ούτε διεξήχθη άλλη παρεμφερής διαδικασία στην Ευρώπη και, τέλος, το γεγονός ότι μεταξύ των μετόχων για λογαριασμό των οποίων ενεργεί η VEB περιλαμβάνονται καταναλωτές, για τους οποίους ο κανονισμός 1215/2012 προβλέπει ειδική έννομη προστασία], για να θεμελιώσουν διεθνή δικαιοδοσία των ολλανδικών δικαστηρίων;

2) Πρέπει να δοθεί διαφορετική απάντηση στο πρώτο ερώτημα εάν πρόκειται για αγωγή ασκηθείσα βάσει του άρθρου 305a του βιβλίου 3 του BW από ένωση η οποία έχει ως σκοπό, δυνάμει ιδίου δικαιώματος, την προάσπιση των συλλογικών συμφερόντων επενδυτών οι οποίοι υπέστησαν ζημία υπό την έννοια του πρώτου ερωτήματος, πράγμα που, μεταξύ άλλων, σημαίνει ότι δεν προσδιορίζονται ούτε οι εκάστοτε τόποι κατοικίας των εν λόγω επενδυτών ούτε οι ιδιαίτερες περιστάσεις των ατομικών συναλλαγών ή των ατομικών αποφάσεων να μην πωληθούν ήδη αποκτηθείσες μετοχές;

3) Εάν τα ολλανδικά δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία, βάσει του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, να εκδικάσουν την αγωγή που ασκήθηκε δυνάμει του άρθρου 305a του βιβλίου 3 του BW, έχει το επιλαμβανόμενο δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού αυτού, τόσο διεθνή δικαιοδοσία όσο και, από άποψη εθνικού δικαίου, κατά τόπον αρμοδιότητα να εκδικάσει όλες τις μεταγενέστερες ατομικές αγωγές αποζημιώσεως επενδυτών οι οποίοι υπέστησαν ζημία υπό την έννοια του πρώτου ερωτήματος;

3) Εάν τα ολλανδικά δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία, βάσει του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, να εκδικάσουν την αγωγή που ασκήθηκε δυνάμει του άρθρου 305a του βιβλίου 3 του BW, έχει το επιλαμβανόμενο δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού αυτού, τόσο διεθνή δικαιοδοσία όσο και, από άποψη εθνικού δικαίου, κατά τόπον αρμοδιότητα να εκδικάσει όλες τις μεταγενέστερες ατομικές αγωγές αποζημιώσεως επενδυτών οι οποίοι υπέστησαν ζημία υπό την έννοια του πρώτου ερωτήματος;

4) Εάν το επιλαμβανόμενο ολλανδικό δικαστήριο του τρίτου ερωτήματος έχει μεν διεθνή δικαιοδοσία όχι όμως και κατά τόπον αρμοδιότητα να εκδικάσει όλες τις ατομικές αγωγές αποζημιώσεως των επενδυτών οι οποίοι υπέστησαν ζημία υπό την έννοια του πρώτου ερωτήματος, πρέπει η κατά το εθνικό δίκαιο κατά τόπον αρμοδιότητα να καθοριστεί με βάση τον τόπο κατοικίας του ζημιωθέντος επενδυτή, την έδρα της τράπεζας στην οποία ο επενδυτής αυτός τηρεί τον προσωπικό τραπεζικό του λογαριασμό, ή με βάση την έδρα της τράπεζας στην οποία τηρείται ο επενδυτικός λογαριασμός, ή πρέπει να ληφθεί υπόψη άλλο συνδετικό στοιχείο;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου και του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

22 Με το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι η άμεση επέλευση σε επενδυτικό λογαριασμό αμιγώς οικονομικής ζημίας απορρέουσας από επενδυτικές αποφάσεις που ελήφθησαν κατόπιν πληροφοριών οι οποίες είναι ευχερώς προσβάσιμες σε παγκόσμια κλίμακα, πλην όμως ανακριβείς, ελλιπείς ή παραπλανητικές, και προέρχονται πολυεθνική εταιρία εισηγμένη στο χρηματιστήριο, παρέχει, υπό ορισμένες περιστάσεις, τη δυνατότητα να θεμελιωθεί, με βάση το κριτήριο του τόπου επελεύσεως της ζημίας, διεθνής δικαιοδοσία δικαστηρίου του κράτους μέλους στο οποίο εδρεύει η επενδυτική τράπεζα ή επιχείρηση στο μητρώο της οποίας είναι καταχωρισμένος ο λογαριασμός, εφόσον η εν λόγω εταιρία δεν υπείχε εκ του νόμου υποχρεώσεις δημοσιότητας στο οικείο κράτος μέλος.

23 Κατ' αρχάς, υπενθυμίζεται ότι, καθόσον, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 34 του κανονισμού 1215/2012, αυτός καταργεί και αντικαθιστά τον κανονισμό (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1), ο οποίος αντικατέστησε με τη σειρά του τη Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με τις διαδοχικές συμβάσεις για την προσχώρηση των νέων κρατών μελών στη Σύμβαση αυτή, η διατυπωθείσα από το Δικαστήριο ερμηνεία των διατάξεων των τελευταίων ως άνω νομοθετημάτων ισχύει και για τον κανονισμό 1215/2012, εφόσον οι διατάξεις αυτές μπορούν να χαρακτηριστούν ως «ισοδύναμες». Τούτο ισχύει στην περίπτωση, αφενός, του άρθρου 5, σημείο 3, της Συμβάσεως αυτής, όπως έχει τροποποιηθεί, και, αφετέρου, του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 (απόφαση της 9ης Ιουλίου 2020, Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, σκέψη 22).

24 Επίσης, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ο κανόνας περί ειδικής βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπεται στο άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 πρέπει να ερμηνεύεται αυτοτελώς και περιοριστικώς (πρβλ. απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, σκέψη 17 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

25 Πράγματι, η δωσιδικία την οποία προβλέπει το άρθρο 4 του κανονισμού 1215/2012, δηλαδή αυτή των δικαστηρίων του κράτους μέλους εντός του οποίου έχει την κατοικία του ο εναγόμενος, αποτελεί τον κανόνα. Μόνον κατά παρέκκλιση από τον κανόνα αυτόν προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός ειδικές και αποκλειστικές βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας, σε περιοριστικώς απαριθμούμενες περιπτώσεις, στις οποίες ο εναγόμενος μπορεί ή πρέπει, αναλόγως της

περιπτώσεως, να εναχθεί ενώπιον δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους (πρβλ. απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, σκέψη 18 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

26 Εντούτοις, όπως έχει κρίνει επανειλημμένα το Δικαστήριο, η έννοια του «τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός» κατά το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 αφορά τόσο τον τόπο επελεύσεως της ζημίας όσο και τον τόπο όπου συνέβη το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός, οπότε ο εναγόμενος μπορεί να εναχθεί, κατ' επιλογήν του ενάγοντος, ενώπιον του δικαστηρίου του ενός ή του άλλου εκ των δύο αυτών τόπων (απόφαση της 9ης Ιουλίου 2020, Verein für Konsumenteninformation, C–343/19, EU:C:2020:534, σκέψη 23 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

27 Πάντως, αυτή η έννοια του «τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός» του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 δεν μπορεί να ερμηνευθεί διασταλτικώς, ώστε να περιλαμβάνει κάθε τόπο στον οποίο θα μπορούσαν να γίνουν αισθητές οι επιζήμιες συνέπειες ενός γεγονότος που έχει ήδη προκαλέσει ζημία, η οποία έχει πράγματι επέλθει σε άλλον τόπο (απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, σκέψη 23 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

28 Επίσης, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι η εν λόγω φράση δεν αφορά τον τόπο κατοικίας του ενάγοντος όπου βρίσκεται το επίκεντρο της περιουσίας του για τον λόγο και μόνον ότι ο ενάγων υπέστη στον τόπο αυτόν οικονομική ζημία συνεπεία της σημειωθείσας εντός άλλου κράτους μέλους απώλειας ορισμένων περιουσιακών στοιχείων του (αποφάσεις της 10ης Ιουνίου 2004, Kronhofer, C-168/02, EU:C:2004:364, σκέψη 21, και της 16ης Ιουνίου 2016, Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, σκέψη 35).

29 Ενώ απλώς και μόνον το γεγονός ότι ο ενάγων υπέστη οικονομικές συνέπειες δεν δικαιολογεί την απονομή διεθνούς δικαιοδοσίας στα δικαστήρια του τόπου κατοικίας του, αυτή η διεθνής δικαιοδοσία δικαιολογείται στο μέτρο που η κατοικία του ενάγοντος αποτελεί όντως τον τόπο όπου συνέβη το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός ή τον τόπο επελεύσεως της ζημίας (πρβλ. απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, σκέψεις 24 και 25 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

30 Εν προκειμένω, η διαφορά της κύριας δίκης αφορά τον προσδιορισμό του τόπου επελεύσεως της ζημίας.

31 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι ο τόπος επελεύσεως της ζημίας είναι εκείνος στον οποίο εμφανίζεται με συγκεκριμένο τρόπο η προβαλλόμενη ζημία (απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, σκέψη 27 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

32 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο τα δικαστήρια του τόπου κατοικίας του ενάγοντος να έχουν, με κριτήριο τον τόπο επελεύσεως της ζημίας, διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθούν αγωγής περί αναγνωρίσεως της ευθύνης του εκδότη παραστατικού, βάσει του συναφούς ενημερωτικού δελτίου και λόγω της παραβάσεως άλλων υποχρεώσεων ενημερώσεως που βαρύνουν τον εν λόγω εκδότη, ιδίως σε περίπτωση κατά την οποία η προβαλλόμενη ζημία επέρχεται άμεσα σε τραπεζικό λογαριασμό του ενάγοντος τηρούμενο σε τράπεζα εδρεύουσα εντός της περιφέρειας δικαιοδοσίας και κατά τόπον αρμοδιότητας των δικαστηρίων αυτών (απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

33 Πράγματι, ο προσδιορισμός του τόπου επελεύσεως της ζημίας κατ' αυτόν τον τρόπο είναι σύμφωνος με τον σκοπό του κανονισμού 1215/2012 περί ενισχύσεως της νομικής προστασίας των εγκατεστημένων εντός της Ένωσης προσώπων, καθόσον παρέχει ταυτόχρονα τη δυνατότητα στον μεν ενάγοντα να προσδιορίζει ευχερώς το δικαστήριο ενώπιον του οποίου δύναται να ασκήσει αγωγή, στον δε εναγόμενο να προβλέπει ευλόγως το δικαστήριο ενώπιον του οποίου μπορεί να εναχθεί, δεδομένου ότι ο εκδότης τίτλου ο οποίος δεν τηρεί τις εκ του νόμου υποχρεώσεις του ως προς το ενημερωτικό δελτίο οφείλει, σε περίπτωση κατά την οποία αποφασίζει να κοινοποιήσει το σχετικό με το παραστατικό αυτό ενημερωτικό δελτίο σε άλλα κράτη μέλη, να προβλέψει το ενδεχόμενο ανεπαρκώς ενημερωμένοι επιχειρηματίες, οι οποίοι κατοικούν στα συγκεκριμένα κράτη μέλη, να επενδύσουν στον τίτλο αυτόν και να υποστούν ζημία (πρβλ. αποφάσεις της 28ης Ιανουαρίου 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, σκέψη 56, και της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, Löber, C-304/17, EU:C:2018:701, σκέψη 35).

34 Επισημαίνεται ότι αυτός ο σκοπός της προβλεψιμότητας δεν διασφαλίζεται με τον ίδιο τρόπο όταν, στο κράτος μέλος όπου τηρείται ο επενδυτικός λογαριασμός μέσω του οποίου πραγματοποιήθηκε η αγορά των εισηγμένων στο χρηματιστήριο τίτλων σε άλλο κράτος, ο εκδότης των τίτλων αυτών δεν υπέχει εκ του νόμου υποχρεώσεις δημοσιότητας. Πράγματι, όπως υπογράμμισε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 29 των προτάσεών του, τα κριτήρια σχετικά με την κατοικία και τον τόπο τηρήσεως των λογαριασμών των μετόχων δεν καθιστούν δυνατόν για μια τέτοια εταιρία να προβλέψει τα έχοντα διεθνή δικαιοδοσία δικαστήρια ενώπιον των οποίων θα μπορούσε να εναχθεί, πράγμα που θα αντέβαινε στον σκοπό ο οποίος μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 16 του κανονισμού 1215/2012 και ο οποίος συνίσταται στο να αποφεύγεται, προκειμένου να διασφαλιστεί η αρχή της ασφάλειας δικαίου, το ενδεχόμενο ο εναγόμενος να ενάγεται ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους το οποίο δεν μπορούσε ευλόγως να προβλέψει.

35 Ως εκ τούτου, στην περίπτωση εισηγμένης στο χρηματιστήριο εταιρίας, όπως η εναγόμενη στην υπόθεση της κύριας δίκης, δύναται να θεμελιωθεί με κριτήριο τον τόπο επελεύσεως της ζημίας μόνον η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων των κρατών μελών στα οποία η εταιρία αυτή έχει εκπληρώσει, προκειμένου να εισαχθεί στο χρηματιστήριο, τις υποχρεώσεις δημοσιότητας που υπέχει εκ του νόμου. Πράγματι, μόνο στα εν λόγω κράτη μέλη μια τέτοια εταιρία δύναται ευλόγως να προβλέψει την ύπαρξη αγοράς επενδύσεων και τη στοιχειοθέτηση της ευθύνης της.

36 Τέλος, όσον αφορά το κατά πόσον μπορεί, λόγω του συλλογικού χαρακτήρα μιας αγωγής όπως η ασκηθείσα στην υπόθεση της κύριας δίκης, να μη ληφθεί υπόψη ο τόπος κατοικίας των επενδυτών, από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει η διαπίστωση ότι ο τόπος κατοικίας των επενδυτών δεν αποτελεί αφ' εαυτού καθοριστικό στοιχείο για τον προσδιορισμό του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012.

37 Κατόπιν των ανωτέρω, στο πρώτο και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι η άμεση επέλευση, σε επενδυτικό λογαριασμό, αμιγώς οικονομικής ζημίας απορρέουσας από επενδυτικές αποφάσεις ληφθείσες κατόπιν πληροφοριών οι οποίες είναι ευχερώς προσβάσιμες σε παγκόσμια κλίμακα, πλην όμως ανακριβείς, ελλιπείς και παραπλανητικές, και οι οποίες προέρχονται από πολυεθνική εταιρία εισηγμένη στο χρηματιστήριο, δεν παρέχει τη δυνατότητα να θεμελιωθεί, με βάση το κριτήριο του τόπου επελεύσεως της ζημίας, διεθνής δικαιοδοσία δικαστηρίου του κράτους μέλους στο οποίο εδρεύει η επενδυτική τράπεζα ή επιχείρηση στο μητρώο της οποίας είναι καταχωρισμένος ο λογαριασμός, εφόσον η εν λόγω εταιρία δεν υπείχε εκ του νόμου υποχρεώσεις δημοσιότητας στο οικείο κράτος μέλος.

Επί του τρίτου και του τέταρτου προδικαστικού ερωτήματος

38 Με το τρίτο και το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί εάν, στην περίπτωση που έχει, δυνάμει του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσει τη συλλογική αγωγή η οποία ασκήθηκε στην υπόθεση της κύριας δίκης, έχει επίσης δικαιοδοσία να εκδικάσει ατομικές αγωγές αποζημιώσεως οι οποίες θα ασκηθούν σε μεταγενέστερο χρόνο από τους επενδυτές.

39 Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η διαφορά της κύριας δίκης δεν αφορά τέτοιες ατομικές αγωγές αποζημιώσεως. Επομένως, τα ερωτήματα αυτά έχουν, στο παρόν στάδιο, υποθετικό χαρακτήρα και δεν έχει αποδειχθεί η εγγενής ανάγκη να δοθεί απάντηση σε αυτά προκειμένου να επιλυθεί η διαφορά της κύριας δίκης. Υπό τις συνθήκες αυτές, λαμβανομένου υπόψη ότι η αποστολή που έχει ανατεθεί στο Δικαστήριο συνίσταται στη συμβολή του στην απονομή της δικαιοσύνης εντός των κρατών μελών και όχι στη διατύπωση συμβουλευτικών γνωμών επί γενικών ή υποθετικών ζητημάτων, τα εν λόγω ερωτήματα είναι απαράδεκτα (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 2020, Sögård Fastigheter, C-787/18, EU:C:2020:964, σκέψεις 76, 80 και 81).

Επί των δικαστικών εξόδων

40 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

Το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι η άμεση επέλευση, σε επενδυτικό λογαριασμό, αμιγώς οικονομικής ζημίας απορρέουσας από επενδυτικές αποφάσεις ληφθείσες κατόπιν πληροφοριών οι οποίες είναι ευχερώς προσβάσιμες σε παγκόσμια κλίμακα, πλην όμως ανακριβείς, ελλιπείς και παραπλανητικές, και οι οποίες προέρχονται από πολυεθνική εταιρία εισηγμένη στο χρηματιστήριο, δεν παρέχει τη δυνατότητα να θεμελιωθεί, με βάση το κριτήριο του τόπου επελεύσεως της ζημίας, διεθνής δικαιοδοσία δικαστηρίου του κράτους μέλους στο οποίο εδρεύει η επενδυτική τράπεζα ή επιχείρηση στο μητρώο της οποίας είναι καταχωρισμένος ο λογαριασμός, εφόσον η εν λόγω εταιρία δεν υπείχε εκ του νόμου υποχρεώσεις δημοσιότητας στο οικείο κράτος μέλος.

(υπογραφές)